

Çağın Arkaik Sesi: Jin

Nagihan Akarsel

Çağın duygu ve düşünce çağlayanına çağırın bir sese ihtiyacımız var... Eski, arkaik olduğu kadar şimdiyi anlatan bir ses'e... Evrende yalnız olmadığımızı hissettiren, enerjimizi bütünleyen bir söze. Duyguyu düşünceden, ruhu akıldan, sezgiyi bilgiden, maddeyi enerjiden, yaşamı ölümden, aydınlığı karanlıktan, felsefeyi sosyolojiden koparmayan bir heceye ihtiyacımız var. Zamanın ve mekânın ruhsal ve düşünsel paradigmasını taşıyan...

Bilgeliğe erişimin bilgisini sunan bir mantraya belki de. Mantra nağmelerle tekrar edilen şiir anlamına gelen Hintçe bir kelime. “Man” zihin, “tra” serbest bırakmak anlamına geliyor. Mantra kelimesi zihnin serbest bırakılması oluyor.

Yalanın ruha ihanet olduğunu haykıran Guarani yerlilerinin¹ kullandıkları ne'ê gibi... Sözün duyguya ve düşünceye sadık olduğu bir sestir ne'ê. Hem ruh hem kelime anlamına geliyor.² Anlamı an'da saklıdır. Ruhun ve düşüncenin zamanla sözleşmesidir adeta...

Hewreman'da³ gece ile gündüzün eşit olduğu Newroz gecesinde herkesin elinde meşaleleri ile en yüksek dağlardan en derin vadilere yankılanan sesi, “ab” gibi... Mecnun'un Leyl'e en yakınlaştığı an'da çağlayan bu sesin tılsımına ihtiyacımız var. Bin sesli orkestralara dönüşen yaşam gücüdür bu ses çünkü...

Hinduizm ve Hindistan'a özgü inanç sistemlerinde bu ses “Om” olur. Om “dünyanın sesi” demek. Anlamını takip edince ilişkiler ağı olarak beliriyor. “Om mani padme hun” tümcesi “lotus çiçeğinin içindeki mücevher” anlamına geliyor. Bilincin aydınlanması ile bağı ise araştırılmaya değer.⁴

¹ Guaraniiler Güney Amerika'da özellikle Uruguay, Paraguay ile Arjantin, Brezilya ve Bolivya'nın bazı bölgelerinde yaşamaktadır. Guarani dilinin kendine has vurguları ve heceleri bulunmaktadır. Eduardo Galeano'nun bütün kitaplarında bu dilin gizemli bir yönünün olduğuna vurgu yapılmaktadır. Yine Guaraniilere toprak ile olan bağına dair bkz: Claudia Korol, *Feminist Direnişler: Strateji belirlerken ve Pratikten Teoriler Örerken*, *Jineoloji Dergisi*, Sayı: 12, Bahar 2019, 140-147.

² Eduardo Galeana, *Yürüyen Kelimeler*, İstanbul: Sel Yayınları, 2018, 31.

³ Hewreman Doğu Kürdistan'da coğrafyası ve dağların eteğine yan yana ve üst üste dizilmiş evleri ile dikkat çeken bir bölgedir. Bu bölge Irak-İran sınırı ile ikiye bölünmüştür. Yüksek dağları ve komünal kültürü yansıtan yaşam tarzları ve mimarisi ile dikkat çeken bölgede yaşam aşk, şiir ve müzik ile özdeşir. Bu da köklerine bağlılık ve komünal yaşam kültüründen kaynağını alan ayrıca ele alınması gereken bir başlıktır. “Ab” sesi ile ilgili bilgiyi de Hewreman'da yatığımız alan araştırmasında öğrendik. Newroz gecesini elinde meşalelerle dağlara çıkan insanlar oradan vadinin derinlerine hep birlikte bağırırlar. Bu sesin “ab” olduğu belirtiliyor. Anlamını kendileri de bilmiyor ama bir nevi doğaya seslenme, doğayla iletişim kurma olarak yorumluyorlar.

⁴ <https://www.uplifers.com/farkli-inanis-kultur-ve-geleneklerde-om-nedir/>

Hinduizmin kutsal metinlerinin bir derlemesi olan Upanisad'lardan biri olan Mandukya Upanishad Om sesi üzerine ve bölüm şöyle başlamaktadır, “Om, ölümsüz bozulmayan bir kelimedir. Om evrendir. Ve bu om’un sunumudur. Geçmiş, şu an ve gelecek, geçmişte olan, şimdi olan ve gelecekte olacak her şey om’dur. Aynı şekilde zamanın ötesinde olan her şey de om’dur.”⁵

“Önce söz vardı” der tüm tek tanrılı dinler... İslamiyet “kün” ya da “ol” der. Ve bu sesi güç, kudret olarak tefsir eder. Tevrat, “Yaşat” ile başlar. Zebur, “Dürüstlük” ile. İncil “Sev” ile Kur’an “Oku” ile başlar.

Felsefe de bu, Daimon’ları⁶ Sokrates’e anlatan Diotima’nın sesi olur. Delphi’de Apollon tapınağının girişinde “Kendini bil” diye yazar. Zerdüşt’ün Zagros dağlarında duyduğu sese karşılık, “Söyle sen kimsin” sözü ile hayatımızda yer edinir. Zerdüşt’ün felsefesi bu öz’den beslenir.

Ya da Eflatun’un ideaların bilince dönüşü olarak ifade ettiği anımsama ve bunun İngilizce karşılığı olan recorder kelimesi olarak karşımıza çıkar. Nitekim Latince’de re-cordis anlamına gelen anımsama İngilizce’de recorder’dır. Re-cordis “anımsamak” ve “kalbi delip geçmek” ile aynı anlamı karşılar.⁷ Recorder ise deney ve gözlemden bağımsız ruhta bulunan bir ilk bilgidir.⁸ Hegel’in diyalektiği “aufheben” kelamı ile kendini ifşa eder. Hegel en çok bu kelimeyi sever. “Aufheben” hem “saklamak” hem de “silmek” anlamlarına gelir.

Ses söz olur. Söz yaşam bulur. Evrenle temas bu sesin büyüünde çeşitli kültürlerde farklı şekillerde anlam arayışını sürdürür. Sesler, semboller, gelenekler, kültürler an’da varlık ve hiçliğin bütünselliğinde anlam bulan oluşun diyalektiğini kuşanır. İnsanın varlığı evrenin varlığı ile birlikte ele alınır. Mühim olan an anlam, öz özgürlük, çağ çağdaşlık bütünselliğinde farkındalığımızı yükseltmektir sadece.

Tahakküm Farkındalığımızı Yaralar

Ancak bu sesler, Sümerlerden günümüze, mesih çağından uzay çağına tahakkümün gölgesinde kalır. Tahakküm farkındalığımızı yaralar. Kayıtlı tarih öğretisi ile yaşamı birbirinden koparır. Dualizm birbirini tamamlama değil, birbirini yok etmeye ayarlanır. Yaşamla bağımız anlamaya çalışmaktan öte hükmetmeye kaydolur. Anlamak değil hükmetmek esas alınır. Bilgi ile anlam

⁵ <https://www.uplifers.com/farkli-inanis-kultur-ve-geleneklerde-om-nedir/>

⁶ İlham perileri: Sezgi gücü ve iç yoğunlaşma ile elde edilen bilgidir.

⁷ Eduardo Galeano, *Kucaklaşmanın Kitabı*, İstanbul: Can Yayınları, 2017.

⁸ <http://www.kursunkalem.com/felsefe-terimi/animsama/#gsc.tab=0>

karşıt kutuplara yerleştirilir. Bilişim çağında anlam yitimi yaşanır. Ancak bu bilgi ile anlamlı bir ilişkinin kurulamayacağı anlamına gelmez. Anlam yitiminin farkında olmak bilgi ile anlamlı bir ilişki kurmanın anahtarı olur. Zira bu da felsefe ile sosyoloji arasında kurulması gereken köprüden geçer.

Lakin çağımızda “Felsefenin sosyoloji ile bağı kalmamıştır.”⁹ Batı sosyolojisi tüm coğrafyaların ve kültürlerin merkezine oturtulur. “Doğu sosyolojisinden bahsedilmez.”¹⁰ Her Őeyde olduğu gibi sosyolojide de batı merkezli bir anlayış öne çıkar. Mitolojide hala canlı olan evren anlayışının izlerine rastlasak da varlık doğauştı güçlere havale edilir. Din de ilk hareketin ölçüsü tanrı olur. Pozitif bilimlerde sıkı bir belirlenimcilik ve düz çizgisel bir yaklaşım ile anlam sakatlanır. Batı merkezli yaklaşımın yanına insan merkezli anlayış yerleştirilir. Ve tüm ilişkiler tahakküme ayarlanır. Bu pozitivizm ile mutlak bir kesinliğe kaydedilir. Bilimin elde ettiği verilerin kesinliği, doğruluğu ve haklılığı savunulur. Dogmatizmin bilimsel versiyonunun yeni adı pozitivizm olur. İnsanı tüm evrenden soyutlayıp her Şeyin hâkimi kılan bir anlayış geliştirilir. Eklektik bir yaklaşımla anlam parçalanır. Her parça yeni bir iktidar alanı haline getirilir. Pozitivizm kapitalist modernitenin hegemonik yükselişinin tekelci ortaklarından olur.¹¹ Mutlak hakikat, sonsuz ilerlemecilik, nesnelcilik bilimin değil bilimciliğin temel doğruları olarak ilan edilir. Toplumsal yaşamı tehdit eden, sanal bir dünyayı hakikat sayan, amaca varmak için her yöntemi mubah sayan ahlak ve politikadan yoksun bir bilimcilik gelişir. Bilimin en gelişkin çağında tanınmaz hale gelen yaşam Hiroşima, Nagazaki, Halepçe, Çernobil ile yaralanır. Edmund Husserl’in bahsettiği bilimin krizi mutlak bir doğru olarak dogmatizm ile özdeşleştirilen bu yaklaşımdan kaynağını alır. Beşerf bilimler ile doğa bilimleri arasına kurulan setler bu krizin bir başka sebebi olur. Ne salt nesnelcilik ne de öznelciliğin kesinlik için ölçü olamayacağını belirten Edmund Husserl ikisi arasındaki ilişkiden hareket edildiği taktirde doğru olana gidilebileceğini belirtir. Hannah Arendt yuvarlak bir masanın etrafında oturan herkesin ortadaki nesneyi kendi açısından görebileceğine işaret eder. Herkes bir yanını görür ve bunların ortaklaşması ile doğru açığa çıkar. Yine pozitivizmin her Şeyi parçalayan anlayışına karşı birbiriyle bağlantılılığına çok sayıda düşünür tarafından dikkat çekilir.¹²

⁹ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygurluk Manifestosu*, 3. Kitap: *Özgürlüğün Sosyolojisi*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

¹⁰ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygurluk Manifestosu*, 3. Kitap: *Özgürlüğün Sosyolojisi*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

¹¹ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygurluk Manifestosu*, 2. Kitap, *Kapitalist Uygurluk*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

¹²Bilimin Krizine dair Sinem Yazıcıoğlu anlatıyor; <https://www.youtube.com/watch?v=fZuomUkXvKk>

An sesini aramaktan vazgeçmez ama. Oluş düalizme dayanmaktan, parçacık dalga ikileminde bilgi ve sezgiyi bütünleştirmekten vazgeçmez. Belki de bu yaşamın dilidir. Zira yaşamın anlamı doğru ilişkiler ağında saklıdır. Bilgiyle anlamlı bir ilişki kurmak da yaşamı anlama arayışı olan felsefe ile bir ilişkiler ağı olan sosyoloji arasındaki bağı doğru kurmak ile mümkündür. Bu nedenle bilgiyle anlamlı bir ilişki kurmak, felsefe ve sosyoloji arasındaki duvarları yıkmak her şeyden önce sosyal bilim anlayışımızda devrim yapmayı gerektirir. Abdullah Öcalan'ın, "Bilim en gelişkin anlam yorumudur.", "Her bilim sosyaldir.", "Sosyal bilimlerin paradigmasal bir devrime ihtiyacı vardır." ya da "21. yüzyıl devrimciliği sosyal bilimciliktir."¹³ belirlemeleri bu nedenle çok değerlidir. Çünkü zamanın ruhunu, yaşamın dokusunu, toplumun ihtiyacını hissediyor. Özgürlüğün öyküsünü anlatıyor. Bu öykünün içinden "Jin" sesi yükseliyor.

Çağın Kadim Sesi: Jin

Ve biz bu girişten sonra biraz ürkek biraz kaygılı "Jin" kelimesine yaslanıyoruz usulca.¹⁴ İdealist ya da materyalist yorumlara kaymadan yaşamı olduğu gibi anlatan bu kelimenin zaman ve uzamın bilgisini taşıdığını iddia ediyoruz. Çünkü yerin yüzünde bozulan ahengin ana nedenine dokunuyor. Kadın ile yaşam sömürsünün diyalektik bir bağ içinde olduğunu anlatıyor. Ve bu sömürünün ne zamandan ne de uzamdan bağımsız olmadığını bilgisini veriyor.

Buradan yola çıkarak ruhsal ve düşünsel dünyamızın bütünselliğinde hakikatin izini sürüyoruz. Bu kelimenin bilimini yapıyoruz. Jineoloji bize bu cesareti veren büyülü bir sözcük. Jin'den besleniyor. Bize kim olduğumuzu söyleyen bir kelam. Bize bilmediğimiz sözcüklerin yanı sıra bilip de yitirmiş olduğumuz, aradığımız sözcüklerin yerini söylüyor. Jineoloji yürekten bir ses olan "jin"e dayandığı için toprağın dokusunda, toplumun gözeneklerinde, yaşamın ahenginde bilgi ve yöntemlerini arıyor. Ve anlam bilimi tanımına adım adım kadınların sesini yükseltmesi, yaşamla kucaklaşması, topluma dayanması, doğayı keşfetmesi, evreni anlaması ile kavuşuyor. Meksika'dan Tunus'a, Şili'den Kürdistan'a, Amerika'dan Arjantin'e yaşamın her alanında seslerini yükselten kadınlar bu yolda ilerliyor.

¹³ Abdullah Öcalan, *İmralı Görüşme Notları*, Almanya: Mezopotamya Yayınevi, 2013.

¹⁴ Ürkek ve kaygılı olmamın nedeni henüz oluşunu anlama ve anlamlandırma evresinde olduğum bir bilimi sınırlara hapsedme kaygısıdır. Akışkan bir bilime mutlak tanımlar getirmekten kaçınmak temel önceliğimdir. Benim yaptığım akışı anlama arayışı sadece...

Jin'in bilimi olma yolunda jin'i anlamak bu nedenle stratejik bir önem arz ediyor. Ve jin'i anlamak düşündüğünü söyleyen söylediğini yapan ruhun canlandığı coğrafyaların öykülerini bilmeyi gerektiriyor. Bu öykülerden biri de ne İskender'in ne Timur'un ne Arapların ne Farsların geçemediği Zagros dağlarında yaşanıyor. Zagroslar'da buluşan Ninhursag ile Mizgin Ronahi'nin¹⁵ ruhsal ve düşünsel bütünlüğünü ve gerçeğini anlamaktan geçiyor. Düşündüğünü hisseden, hissettiğini söyleyen ve söylediğini yapan ruhun yeniden canlandığı dağların öyküsüdür çünkü onların öyküsü. Ve bu öykü jin'in ve onun bilimi Jineoloji'nin öyküsü. Bu öykü kendi kökleri üzerinde Mezopotamya topraklarında canlanıyor. Abdullah Öcalan'ın "Ben benim." sözü ile bizi sar(s)ıyor. "Ben benim. Ben insanım, bilimce açıklandığı kadarıyla zaman bakımından en azından on beş milyar yıl öncesi gerçekleştiği iddia edilen büyük patlamadan (big-bang) bu yana tüm evrene yayılmış gerçeğin toplamı olduğuna inanıyorum. Bunu seziyor ve biliyorum. Bu anlamda kendini bilmek, tüm zamanı ve evreni bilmekle özdeştir."¹⁶ diyor.

Evet ihtiyacımız olan o eskil kadim ses jin'dir. "Jin" Kürtçe'de hem yaşam hem kadın anlamına gelir. Jin kadının ve yaşamın sesidir. Kadın ve yaşam sözcükleri Kürtçe'de olduğu gibi birçok dilin etimolojisinde de birbirine yakındır. Örneğin Hurrice "aş" ve "asta", Sümerce "nita" ve "ti", Zazaca "cinî" ve "ciwi", Soranca, "afatan" ve "giyan", Hawramice'de "jeni" ve "jîwa", Farsça "Zen" ve "zendegi", Yunanca "gyno" ve "bio", Rusça "zhenschina" ve "zhizn", Almanca "frau" ve "leben", Arapça "mer'e" ve "aiş, hayat" bu anlamı karşılar. Etimolojik olarak bu kelimeler arasındaki ortak bağın üretkenlik, yaratıcılık ve kutsallık olması dikkat çekicidir. Ve "jin jîyan azadî" formülü kadın doğasının özgürlükle olan bağında yaşamın nasıl anlam kazanacağını anlatıyor. Yaşamın gizemli denklemini olmayı başarıyor. Ve bu formülün tüm dünya kadınları için ilham kaynağı haline gelmesi de ayrıca bir yazının konusu olarak ele alınmayı hak ediyor.

Jin kadının yazgısını köleliğe, huyunu çaresizliğe, kurtuluşunu evlilik hayallerine kaydeden sömürgeciliğe karşı kadını varlığının bilgisine çağırır. Bedeni efsanelerle lanete, kutsal kitaplarla günaha, filozofların referansıya denetlemeye, bilim aracılığıyla makineye, reklamlarla iş'e indirgeyen ontolojik sapmalara meydan okur. Kendinden kaçan, hemcinsiyle

¹⁵ Rojhilatê Kurdistanê'nin Makû kentinde dünyaya gelen Halime Efendak (Mizgin Ronahi) 2022 yılının Nisan ayında Zap Kurêjahro direnişi sırasında yaşamını yitirmiştir. Basına yansıyan görüntülerinde Zagroslar'da toprağa ve kayalara ruhunu katan öz'e dokunmuş ve bu ruhun ölmediğini anlatmıştır.

<https://anfenglish.com/kurdistan/hpg-pays-tribute-to-guerrillas-mizgin-ronahi-and-rumet-amed-59818>

¹⁶ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygurlik Manifestosu*, 3. Kitap: *Özgürlüğün Sosyolojisi*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

rekabet eden, erkeğe yaranmayı yaşam bilen kadının toplumla bağının tabu, günah ve suç üzerinden olmasına karşı çıkar. Bunun farkındalığını yaşadığı ve mücadelesine giriştiği an'larda ise zigguratlardan beyaz saraylara her daim aynı olan en yetkin özel ve psikolojik savaş yöntemleriyle karşı karşıya kalır. Buna karşı öz potansiyelini, bilgisini ve bilgeliğini oluşturma arayışına girer. Yabancılaşmaya karşı kendi olmayı yani xwebun'u öğrenmesi gerektiğini öğrenir. Farkında olduğu an yabancılaşmaya karşı kendi bilgisini oluşturmaya başladığı an'dır aynı zamanda. Ve bu oluş yaşam bilgisini değersiz kılan egemen sistemin bir başka ifadeyle devletli uygarlığın farkındalığıdır aynı zamanda. Bilgilerini oluşturma ile bilgilerinin değerli olduğunun farkına varma iç içe gelişir.

Devletli uygarlık ontolojik olarak kadının doğasında bu köleliği birbiriyle bağlantılı bir şekilde sosyal, psikolojik ve biyolojik olarak inşa eder. Ve ruhumuz, aklımız ve doğal döngülerimiz üzerinden bunu yapar. Çünkü bu uygarlık yabancılaşmayı modernlik, metalaşmayı özgürlük, doğal döngüyü günah, ayıp, tabu olarak sunar. Evrenin oluşumunu bedenimizde hissettiğimiz “doğayla en nazik bağımız”¹⁷, “bitmemiş yaşam akıntımız”¹⁸ olan en doğal döngümüz regl hastalık, günah, suç, ayıp, tabu olur. Oysa ay döngüsü Latince “menestration”, Sorani “suri mangane”, Türkçe “Aybaşı”, Arapça “devreyi şar”, Kurmanci, “Heyvik” anlamına gelir. Kutsaldır. Ama uygarlık ile beraber her ay üşenmeden lanet okuduğumuz, gizli saklı geçirdiğimiz bir hastalığa dönüşür. Ayın döngüsü ve çiçeğin filizlenmesi ile eş olan bu yaşam enerjisinin lanetlenmesi insan kutsalına yapılan profesyonel bir saldırı olur. Kutsal olan lanete dönüştürülür. Kutsal ile lanetin savaş meydanı bedenimiz olur. Bu akışkan enerjimizin ve sezgisel dünyamızın tahrip edilmesinin biyolojik boyutu olur. En üretken dönemlerimiz işgal edilir. Özgürlük yetisinden yoksun olduğumuz iddia edilerek kölelik kültürü bedenimizden başlayarak ruhumuza, aklımıza çok çeşitli yöntemlerle işlenir.

Güne güneşe saygı ile başlayan, yerin altında yılanı, yerin yüzünde yaşamı, göğün yüzünde turnayı anlamlandıran ve kutsallaştıran doğamız tahrip edilir. Duygu ve düşünce bütünlüğünde doğayla arkadaş olan, kehanet ve öngörülerini ile yaşama öncülük eden tanrıça kimliği en çok bu dönemde karşımıza çıkar. Riena Eisler Kadeh ve Kılıç isimli kitabında kadeh ile birbirimize ve evrendeki her şeye bağlanmamızın formülünü kılıç ile de bundan kopuşun tarihini anlatır. Tanrıça kültürünü yeniden canlandırmanın, manevi geleneği canlandırmak olduğunu anlatır. Yeniden doğuş kadar insan bilincinin yeniden aydınlanması olan Tanrıça sembolü insan

¹⁷ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygarlık Manifestosu*, 3. Kitap: *Özgürlüğün Sosyolojisi*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

¹⁸ Abdullah Öcalan, *Demokratik Uygarlık Manifestosu*, 3. Kitap: *Özgürlüğün Sosyolojisi*, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

ilişkilerinin ölüme değil yaşama dayanan kültürünün sembolüdür aynı zamanda. Manevi dönüşümün, doğayla ahenk içinde yaşamı anlama arayışının ve bütünselliğin bilgisini taşır. Bu döngüde bilince ve bilgiye jin'in bilgisi ile gitmek dönüşüm ve aydınlanmanın da "jin jıyan azadı" formülüdür. Çünkü Jin'in bilgisi kadın ve yaşam üzerinde kurulan tüm tahakküm ilişkilerinin farkında olmak ve kadının öznelğinde yaşamın bilgisini örmektir.

Çatalhöyük'ten Çayönü'ne, Göbeklitepe'den Karahantepe'ye¹⁹ birçok arkeolojik veri bu kutsallığı ve doğa ile olan bütünselliği anlatır. Turna kuşunun kolektif yaşam gücü ile tek eşli olma gerçeği birçok sembolde karşımıza çıkar.²⁰ Elinde kanatlı yılan asası tutan heykeller adeta yerin altı, yüzü ve üstünün bilgisini verir. Bu anlamlar birçok efsane ile de karşımıza çıkar. Adeta makro evren mikro evrende tanım bulur.

Ancak kölelik süreci ile beraber yaşamın kaynağı büyüleyiciliğini yitirir. Bu büyüleyicilikte akan enerjimiz donar. Enerjimiz cinlerin, pirabokların²¹; cadıların bilgeliğini lanetlemek için kullanılır. Duygularımız akıldan koparılır. Sosyal bilincimiz olan duygusal zekâmız zayıflıkla özdeşleştirilir. Bilgilerimiz değersizleştirilir. Sezgilerimiz yaralanır. Hayat ile olan tek bağımız kız kardeş, eş ve anne üzerinden şekillenir. Doğum gücümüz ataerkil düzene erkek çocuk doğuran bir makinaya dönüştürülür. Evrenin büyümesine merak salan bilge kadınlar katledilir. Belleğimiz parçalanır. Bunun farkında olmak ise büyük emek ve bedeller gerektirir. Çünkü doğduğumuz anda cins kimliğimiz üzerinden değerimiz belirlenir. Aile kurumu ile bu kimlik değersizlik üzerinden inşa edilir. Camiye, kiliseye, sinagoga, okula ilk adımımızı attığımız andan itibaren ise parçalara bölünürüz. Toplumla tanışmamızda ilk karşılaştığımız gerçek bu parçalanmışlık olur. Geçim derdi, soy sürdürme telaşı bizi parçalar, böler. Duyguyu, hissi düşünceden, kalbi beyinden, ideali gerçekten, özneyi nesneden, ahlakı güzellikten, tarihi bugünden, cinselliği sevgiden, özel yaşamı kamu yaşamından, bilgiyi bilgelikten ayırmayı öğreniriz. Doğruyu söyleyen dil, güzeli temsil eden beden, iyiyi arayan ruh yerine güce ve çıkara endeksli bir dil, beden ve ruh ikame ederiz. Bu düzen yabancılaşmayı salık verir. Bizler nesnelliği din yapanların kısılcacında nesnelere hizmetinde olan nesnelere dönüştürürüz. Bu düzen

¹⁹ <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/42050.pdf>

²⁰ Esra Öner, Gevher Divanında Kuşlar, *Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 5, 2008. Turna kuşu birçok arkeolojik kazıda bulunan temel sembollerden biridir. Ağır kanat vuruşları ile sürüler halinde "V" şeklinde uçarlar. Halk anlatılarında bereket, bolluk, şans anlamına gelir. Turnalara dair nice şarkılar yakılmış, nice şiirler yazılmıştır. Göbeklitepe kazıları ile Çatalhöyük'te çok fazla turna sembolü ortaya çıkmıştır. Bu su kuşu aynı zamanda Mısır Hiyerogliflerinde yazının icatçısı Toth'un sembolüdür. Toth aynı zamanda Hermes, Hürmüz, Enok, İdris, Apollon'dur. <https://www.sunaydemircan.com/single-post/2014/09/14/turnalar>

²¹ Kürtçe'de korkuyu anlatan ve cinlerin anası anlamında kullanılan bir kelimedir. Farklı kültürlerde hekate, elka şeve, lamia, lamaştu ve lilith gibi kavramlar ile de tanımlanır. Maddi uygarlığın gelişimi ile birlikte kadın enerjisinin lanetlenmesi bağlamında kullanılır.

ekonomiyi paraya, kârı özelleştirmeye, kurbanları cezalandırmaya, insanın insanla savaşmasına, konuşan ama üretmeyen politikacılara, oy kullanan ama seçmeyen vatandaşlara, iktidarı güçlendiren bilgi ve iktidara dayanır. Bireyin üretiminin ürün vermediği, emeğinin değersiz olduğu, anlamın sanal yani yalanda boğulduğu bir çağın taşları döşenir.

Köklerine Dayandığı Kadar Akışa İnanan Bir Bellek

Bu düzenden sonsuz boşanmak her şeyden önce bellek ister. Bellek hafıza ya da tarihi bilinç anlamına geliyor. Aynı zamanda köklerinin farkında olmaktır. Kendi kendini olay ve olgular üzerinden tekrar eden bir bellek değil, her gün yeniden doğan hayat dolu bir bellek ister. Köklerine dayandığı kadar akışa inanan bir bellek... Çünkü bellek köklü ve akışkan bir aktarımdır. Sana devredilene olduğu gibi korumayı değil, onun özünü özüne katarak zamanı ve mekânı anlamayı ifade eder. Çatalhöyük'te ki Mak'ı²², Grê Êyndara'daki²³ İştâr'ı, Göbeklitepe'deki Dara Miraz'ı²⁴ şimdi de anlamayı ve nesnenin ötesinde özünün bileşeni olduğunu bilmeyi gerektirir. Çünkü bellek ne saklanılacak gizli bir köşe ne bir sığınak ne de tanımlanamayan bir geçmiştir. “Ol”, “Om”, “Ab” seslerini güncellemek kadar, yukarıda bahsettiğimiz seslerin ve bahsedemediğimiz daha nicesini anlamayı ister. Bu sesleri ve doğu sosyolojisinde henüz farkında olunmayan nice yaşamsal bilgiyi aramayı gerektirir.

Benliğinin bölük pörçük parçalarını birleştirme arayışında olan insanın anlam arayışı buradan beslenebilir. Çünkü doğuda yaşam felsefe ve sosyolojinin iç içeliğinde gelişir. Bilim bu yaşamın anlamını anlamaya ayarlıdır. Çünkü oluş varlık ile yokluk, parçacık ile dalga, canlılık ile cansızlık, aynılık ile çeşitlilik arasındaki düalistik karakterden gücünü alır. Enerji bu düalitelerin bir araya gelmesidir. Evren ve doğa bu dualiteden beslenerek sınırsız hareket halinde olan bir oluşu ifade eder. Bu oluşun belleğini an'da anlamanın yolu ise yerin yüzüne dokunmaktan geçer. Mekânın ruhu, gezegenin vadedilmiş toprağında kendini aramayı salık verir. Ve bu en çok anlam ile olur.

Anlam yeni doğmuş bir çocuğun gözlerindeki ışıltı gibi apaydınlık bakışlar ile ilham verir. Derin bir merak duygusu bu bakışlara eşlik eder. Gözleriyle kendini anlatan insanın inanç dolu,

²² Mak Kürtçe'nin Kurmancî lehçesinde “ana, anne” anlamına gelmektedir. Çatalhöyük'te ortaya çıkan kadın heykelleri için “Ana tanrıça” anlamına gelen Mak kullanılmaktadır. Ayrıca bkz: Joseph Campbell, *Batı Mitolojisi/ Tanrının Maskeleri 3*, İstanbul: İmge Kitapevi Yayınları, 2003.

²³ Grê Eyndara Rojava Kürdistan'ının Efrin kenti sınırları içinde olan İştâr Tapınağı olarak da bilinen tarihi bir mekandır. M. Ö 1300 yıllarında inşa edildiği tahmin ediliyor. Ayrıntılı bilgi için Jineoloji Merceğinden Efrin dosyasına bakılabilir.

<http://mezopotamyaajansi.com/tum-haberler/content/view/16095>

²⁴ Göbeklitepe'nin ilk ismi Grê Miraza yani Dilek tepesi olarak geçmektedir. Alanda bulunan ve halkın dara miraz (dilek ağacı) olarak adlandırdığı dut ağacından ismini almaktadır.

sevgi yüklü bakışları bu parıltıyı taşır. İnanç ve sevgi tek yönlü, maddi düzenlemelerle sınırlı bir oluşun değil ilişkilerin bütünselliğinde anlamlandırılan oluşun bilgisini taşır. Bu bilgi ne anlamı yaşamdan koparıp bir bilinmeyene havale eden idealist yaklaşıma ne de dogmatik sınırlarda neden sonuç ilişkileri içerisinde her şeyi kontrol eden kaba materyalist yaklaşıma benzer. Richard P. Feynman'ın “Kuantum Elektrodinamiği / KEDİ: Işık ve Maddenin Tuhaf Kuramı”²⁵ kitabında tanımladığı gibi, “Doğanın sağduyuya aykırı, kendine özgü olan yanını anlamayı” esas alır. Kuantum kelimesi bu anlamı karşılar. Kuantum fizikçileri ne Newton fiziğine dayanan Durkheim gibi, “Duygu bilimin nesnesidir.” ya da “Tanrı toplumsallığın kimliğidir.” der. Ne de Saint Simon gibi sosyolojinin deneysel bir bilim olması gerektiğini iddia eder. Toplumunu bir atölye gibi ele alıp temel işlevini doğaya egemen olmaya indirgeyen yaklaşımlara karşı çıkar. Max Weber'in, “Modern toplumlardaki büyü bozulmuştur.” sözünde yiten büyüünün evreni bütün ikilemlerden soyutlayıp salt akıl ya da salt ruh ile ele alan yaklaşımlar olduğunu söyler.

Belki de bu bozulmanın aklın ve kalbin kopuşu ile başladığını sezer. Bu kopuş insanın insanla, doğayla, evrenle başta olmak üzere her şeyle ilişkilerini zehirler. Ve bu zehrin hammaddesi insanlığın bir yarısını diğeri üzerinden sınıflayan anlayıştır. Gezegenin ve evrenin canlılığını birinci doğa olarak tanımlayan Abdullah Öcalan'ın dikkat çektiği yabancılaşma bu zehrin sonucudur. Ve bu ikinci doğa dediği toplumsal doğa üzerinden vücut bulur. Üzerimize yağın kimyasal bombalar, lağımaya dönüştürülen ırmaklar, çöplüğe çevrilen denizler, otellere dönüştürülen ormanlar sadece insana değil tüm canlılara zarar verir. Bütün bunlar tüm yaşamı yaralar. Maneviyattan yoksun maddi dünya siborglar üretir. Maddiyatı inkâr eden manevi dünya din başta olmak üzere bütün ruhsal dünyada hurafeler üretir. Birinci doğa ile ilişkimizi toplumsal doğa ve özellikle kadın doğası üzerinden yeniden kurmanın önemine dikkat çeker.

Jin'in Öyküsü

İhtiyacımız olan o kadim ses, o kelam 'jin'dir. Ve biz geçmişte kaybolan bu sesimizin farkındayız. Yılanın hayat ve ölüm döngüsünde koruduğu şifalı çingiraklarının, kuşun göğün yüzünde koruduğu özgürlüğün, dağların ve ağaçların kaderinin köklerinde olduğunun farkındayız. “jin” diyen Bilge ses yarım asırdır kendi kökleri üzerinde yeşeriyor. Öğreti ile yaşam arasındaki kopukluk büyük bir mücadele ile aşıyor. Felsefe ile sosyolojinin iç içeliğinde bu gelişiyor. Bilgelik zaman ve mekân ile stratejik bağı jini'nin bilgisi ile kuruyor.

²⁵ Richard P. Feynman, *Kuantum Elektrodinamiği/KEDİ: Işık ve Maddenin Tuhaf Kuramı*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1997.

Bilim sosyal bağlamında doğal ve beşerî bilimler şeklinde parçalanmadan bilgelik temelinde yeniden tanımlanıyor. Ve bu özgürlük öyküsü kendi kelimelerini, seslerini, kavram kuram ve kurumlarını yaratıyor.

Öykümüz komünal anacıl toplumdan²⁶ binlerce yıl sonra yeniden kendi kökleri üzerinde Kürdistan dağlarında yeşeriyor. Bu öyküde “Ataerkil sistemin ana damarı güçlü ve kurnaz erkeğin yolu”²⁷ çözümlenme kadar ona karşı bilgi yapılarını oluşturmayı, örgütlenmeyi ve mücadeleyi gerektiriyor. Bu yolda taşlarını ören Jineoloji’nin jin’in bilgisine ve anlamlı yorum gücüne sahip olması da bununla mümkün.

Zira jin sesi suyu sevmek için deniz kabuğunu, toprağı sevmek için fesleğeni, havayı sevmek için turnaları ve hiç yitirmemek için bu duyguyu gizemi torbasında taşır. Ölmemekte ısrar eder. Bize toprak, hava ve su ile birlikte nasıl yaşayacağımızın bilgisini verir. Paylaşımçı komünal bir toplumun ortak üretim ile kurulabileceğini ve doğada her şeyin birbirini tamamladığını anlatır. Yaşam ile ölümün iç içeliğinde zamanı dolan bir canlının doğanın bir parçası olduğunun bilinciyle bunu yapar. “Tohum dahi bırakmayacağız.”²⁸ diyen tecavüz kültürüne karşı geleceği çağrıştıran bu ses bize toprağın çocukları olduğumuzu anlatır. En eski gelenekler en yeniyi muştular. Bize yabancı olan yegâne gücün sermayedarlar olduğunu deşifre eder.

Öykümüzde anlam, ilişkilerin bütünselliğinde yaşamdaki hakikat potansiyelini anlamaktır. Oluşun bilgisine nail olmak varlık ile yokluk arasında evrenin oluş diyalektiğini anlamak ile eşdeğerdir. Bu potansiyel düz çizgisel ve aynılığı kapsayan maddi düzenlemenin ötesinde daha derin anlamları içinde barındırır. Zaman ve mekân kendini gerçekleştirme olanağının yaratıldığı mekanlara dönüştürülür. Maddi ve manevi dünya bir bütünlük içinde burada yeniden yaratılır. Kendisi başta olmak üzere hemcinsiyle, erkekle, toplumla, doğayla ilişkileri tahrip edilmiş kadınlar yaşamın bilgisini oluşturur. Ve bu bilgi ilk ve son sömürge olan kadının ataerkil sisteme karşı örgütlü bir çıkışı olduğu için kısa zamanda evrensel bir niteliğe kavuşur. Hem kadın hem Kürt kimliği yerel ile evrenselin buluşarak ahlaki, politik ve entelektüel bilgiyi ürettiği özgür özneler olur. Çünkü Kürt olmak evrensel olmaktır.²⁹ Tarihsel ve toplumsal bağlamı içinde ayrıca ele alınması gereken çok önemli bir tespittir. Tel Xalaf kültürü ile

²⁶ Abdullah Öcalan Ortadoğu savunması kitabında sosyal bilimlerin çoğunlukla ilkel komünal düzen, eski ve yeni taş devri, vahşet düzeni dedikleri düzene karşı komünal anacıl toplum demenin önemine değiniyor. Buna ek olarak anaerkil, ana soylu tanımlamaların yerine komünal anacıl toplum tanımını kullanmak toplumun karakterini daha iyi anlatıyor.

²⁷ Abdullah Öcalan, Demokratik Uygurlık Manifestosu, 3. Kitap: Özgürlüğün Sosyolojisi, Diyarbakır: Aram Yayınları, 2009.

²⁸ T. C. McLuhan, *Yeryüzüne Dokun: Kızılderili Gözüyle Kızılderili Benliği*, İstanbul: İmge Kitapevi Yayınları, 2018.

²⁹ Ronahi Serhat, *İsyen Kadınlaşıyor*, Newaya Jin Gazetesi

dünyada tarım köy devrimine beşiklik eden Rojava topraklarının bugün demokratik ekolojik ve kadın özgürlüğüne dayalı bir devrimin öncülüğünü yapması tesadüf değildir çünkü.

Bu oluş mutlak doğrulardan azade kendi öz dinamikleri üzerinde akışkan bir hareketlilik içinde gerçekleşir. Hareket dünyanın en acımasız teknolojilerine karşı temel yaşamsal ihtiyaçlardan kendini savunmaya kadar her şeyi yeniden yaratmayı koşullar. Zagroslar başta olmak üzere Kürdistan dağları bunun mekânı olur. Duygusal, düşünsel kopuş yeni bir maneviyatın yolu olur. Bu kopuşun mekânı ve zamanı eşitsiz savaş koşullarında bir sanatçı inceliğinde fiziksel kopuş ile dokunur. Bu yolda gücün kendisi tanımlanır. Kavramlar asıl ve asil anlamlarına kavuşur. Ordulaşma bu kopuşun ipleri ile örülür. Partileşme ve konfederasyonlaşma adım adım gerçekleşir.

Toplumsal cinsiyetçilik rollerinden boşanmak tahakküm kültüründen boşanmak ile aynı anlamı taşır. Birlikte yaşamayı değil birbirine rakip olmayı öğrenmiş kadınların yeni bir kültür oluşturması zorlu ve meşakkatlidir ama. Çatışmanın yıkıcı değil üretken kılınması güçlü bir bilinç, sevgi ve mücadele gerektirir.

Bu yolda mücadele yöntemleri de çok çeşitlidir. Her bir an'ı bir kitabın konusu olacak kadar kapsamlıdır. Çünkü yaşanan sosyal bir devrimdir. Devrim içinde devrim niteliği taşıyan bir zihniyet ve kültür devrimidir. Toplumun ürünü olan bilimin bütün felaketlerin kaynağı haline gelmesine karşı bir duruş, bir kültür geliştirilmektedir. Canlılık, anlam, sezgi, bilgi, duygu, düşünce iç içe gelişmektedir.

Zihnini değiştirmenin formülü bugünün sosyal bilimcilerinin yaptığı gibi bir madde değildir.³⁰ Psikedelik ya da LSD maddesinin önemli olumlu etkileri olsa da bunu temel çözüm olarak sunmak özünde bütün çılgınlıkların kaynağında yer alan bilimin kullanım ve yönetim tarzı ile ilgilidir. Kürdistan'da ise zihniyet değişiminin zaman ve mekân bağlamında sosyal ve kültürel doku ile olan bağı inşa edilmektedir. Ve nesnellik adına nesne olmayı salık veren pozitivist bilimin hegemonik karakterine karşı yaşamı esas alan bir bilim ile anlam ve anlama arayışı sürdürülmektedir. Bu kapsamlı bir mücadele ile geliştirilmektedir. Yaşamın her anı ve alanı zihniyet değişimi ve dönüşümü için mücadele alanıdır. Yurtseverlik toprak ile bağı anlamsızlaştıran küresel hegemonyaya karşı temel bir değer olmakta, örgütlenme liberalizmin

³⁰ Bkz: *Zihninizi Nasıl Değiştirirsiniz* konulu Netflix'te yayınlanan mini bir belgesel dizi. Michael Pollan'ın aynı isimli kitabından uyarlanan belgeselde Pllan LSD, psilobin, mdma ve meskalin gibi psikedelik maddelerin tarihini ve kullanım alanlarını anlatıyor. Ve zihnin bunlarla değiştirilebileceğini iddia ediyor. Sosyolojik bağlamdan soyutlayan biyolojik bir yaklaşım var. Yerli kabilelerden şifacı kadınların bilgileri ile de bunu teyit ettirmeye çalışıyor. Elbette bu maddelerin olumlu etkileri bulunuyor ancak zihnin değişimini sadece buna indirgemek doğru değildir.

bireyciliğine karşı toplumsallığın iradesini ve eylemselliğini oluşturmaktadır. Düşünce ve anlam gücü buradan üretilerek etik ve estetik ilkeleri kuşanan bir kurtuluş ideolojisi sunulmaktadır. Dogmalardan azade canlı bir ideoloji ile varlığının anlamına varan kadınlar kopuş teorisinden özgür eş yaşama uzanan yolda toplumsal sözleşmelerini hazırlamaktadır.

Burada kendini sevmek hemcinsini sevmek ile eşanlamlıdır. Kendisiyle arasındaki duvarların taşlarını ören erkek egemen zihniyeti anlamak ve aşmak ise kendini tanımaktan, kendini bilmekten geçmektedir. Çünkü kabul ve red ölçüleri bulanıktır. Günlük tutması³¹ kendisiyle arasındaki mesafenin kapanması için bir yöntemdir. Hemcinsiyle yaşamayı, sohbet etmeyi, üretmeyi öğrenmesi ise bir diğer yöntemdir. Bunun için önce kendini sevmesi gerekmektedir. Ve bu da bilinçle olacaktır. Devrimci ortamlarda tekmi, toplantı, eğitim, çözümleme, platform, eleştiri özeleştiri bu bilinci ören yapı taşlarıdır. Bunlar yavaş yavaş toplumsal ortamlara da sirayet eden yöntemlerdir. Belleğini tanıdıkça doğasına, gücünü açığa çıkartıp anlamlandırdıkça yaşama, birbirini tanıyıp sevdikçe toplumsal tarihe yakınlaşır. Ve bunların adı cins bilinci, cins mücadelesi ve cins sevgisi olarak anlam bulur. Ve bu bilinç, sevgi ve mücadele yeni bir kültürün oluşturulmasının yapı taşları olur.

Bu kültür Riana Eisler'in *Kadeh ve Kılıç* kitabında andronik kültürden gilanik kültüre dönüşüm olarak tanımladığı Kültürel Dönüşüm Teorisi'nden habersiz kadınların öncülüğünde dağlarda inşa edilir.³² Ya da şimdi dünyada cins kimliklerinin sorunsallaştırılması, toplumsal cinsiyetçiliğin belirsizleştirilmesine karşı adeta sezgisel ve özlü bir çıkış olarak gelişir. Dağlarda müthiş bir pozitif dönüşüm enerjisi oluşturulur. Bu gerçeğin gücünün yaratılması anlamına gelir. Güç ilişkileri yerine gücün kendisi tanıma kavuşturulur. Tahakküm ilişkileri yerine etik estetik bir yakınlık inşa edilir. Beslenme, üreme ve korunma gibi savunma ihtiyaçlarının yerine kendini gerçekleştirme kültürü yaratılır. Aşırı maddiyata boğulmuş, ruhsuz bir dünya yerine manevi bir dünya oluşturulur. Jin'in bilimi dağlarda bütünlüklü bir şekilde evreni anlamayı esas alır. Ve bu bilim tabaka ve hiyerarşilerin yerine tüm canlılar arasındaki ilişkilere kadın ile erkek arasındaki ilişkiyi temel birim yaparak odaklanıyor. Batı sosyolojisinin mekanik, hiyerarşik, aşırı derecede kategorize edilmiş ilişkilerinden radikal bir ayrılışı ifade ediyor. "Jean Baker Miller'in yakınlık, Jessie Bernard'in "aşkın/görevin kadınca

³¹ Abdullah Öcalan 1982 yılında militanın görevleri çözümlemesinde militanın ilk görevinin günlük tutmak olduğunu belirtmektedir.

³² Eisler'e göre Kültürel Dönüşüm Teorisi, bir tahakküm toplumundan başka bir tahakküm topluma geçişin yerine kadın değerleri ile donatılmış gilanik bir kültürel dönüşüme olan ihtiyaçtır. Yazar bir tür "bilinç devrimi" olarak bunu ifade eder. Riana Eisler, *Kadeh ve Kılıç Geçmişimiz, Geleceğimiz*, İstanbul: Maya Kitap, 2015.

ruhu” ve Hz. İsa, Gandhi ve diğer manevi liderlerin basitçe aşk diye adlandırdığı bu içsel ilişkililikten³³ bihaber kendi kaynaklarından beslenerek akıyor. Ve aşk teorisini oluşturuyor.

İnanalım Temiz Suyun Türküsüne

Sonuç olarak hatırlanmayan ama yaşamın dokusunda semboller, hikayeler, efsaneler, desenler ve ezgiler ile devam eden hakikatin zamanına gidelim diyoruz. Bunu başarabiliriz. Oradan bize seslenen jin büyüdü bir hece. Büyüsü maneviyatı mistisizme eviren pozitivist olguculuğunda değil yaşam gücünde ve bu gücün kaynağı olan ilişkiler ağında saklı. Ve bu ağ kendinle kurduğun ilişkiden başlayarak doğayla, toplumla ilişkilerine uzanıyor. Ruhi ve akli bütünlüğü esas alan demokratik ekolojik ve kadın özgürlüğüne dayalı paradigmanın bilgilerini açığa çıkarıyor. Bu bilgileri lanetleyen, değersizleştiren iktidar ve sermaye güçlerine meydan okuyor. İnsanı tahakküm altına almaya yönlendiren pozitivist bilimi deşifre ediyor. Objektiflik ve bağımsızlık adına sezgi ve duyguların dışlanması kabul etmiyor. Düşünce ve duygu gücünün enerji olduğunun farkındalığı ile bu enerjiyi tanıma ve tanımlama arayışını sürdürüyor.

Tahakküm ilişkilerinin dışına çıkarak bunu yapan Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi yeni bir kültür oluşturuyor. İnsanın kendine, doğaya, topluma yabancılaşmasını aşmak için dokulara sızan kölelik kodlarına karşı savaşıyor. Bunu yine; yeniden kendi kökleri üzerinde ve köklerinden beslenerek Zagroslar’dan Rojava’ya inşa ediyor. Bu mücadelenin her bir an’ı çağın büyüdü anlamlarını içinde taşıyan hakiki bilgiyi taşıyor.

Kadınları bilimden uzak tutan hâkim düzenin bilim anlayışına karşı kendi sosyal bilimini ve akademilerini oluşturuyor. Toplumsal ahlak yolunda bilimle yoğrulmuş bir bilinç geliyor. Varlığını sürdürme ve varlığın dinamikleri ile uyum içinde olma bilgisini pozitivist bilimin aksine sadece deney ile değil deneyim ile gerçekleştiriyor... Bilgi ile maneviyat arasındaki boşluğa köprü olma yöntemlerini oluşturuyor. Empatiyi güçlendirme, feminen enerjiyi keşfetme, toplumsal dönüşümcülüğü esas alma, toplumsal ahlak ve bilinci açığa çıkarma, özne nesne ayrımını aşma arayış ve yöntemleri ile bunu yapıyor.

Ruhla doğa, kadınla erkek arasındaki çatışmaların kaynağının hiyerarşik ilişkiler olduğunun bilinciyle hareket ediyor. Çelişkilerin çözümünü çatışmaya değil üretkenliğe ayarlıyor. Bu nedenle güç hegemonik bir güce değil birlikteliğin farklı renklerine dönüşüyor. Bir tahakküm toplumundan başkasına değil sahiden alternatif bir topluma doğru geçişin bilgisi, özgürlüğün

³³ Riane Eisler, *Kadeh ve Kılıç Geçmişimiz, Geleceğimiz*, İstanbul: Maya Kitap, 2015, 194.

sosyolojisi geliyor. Rekabetin iş birliği ile bireyciliğin sevgi ile dengelendiği bir bilinç geliyor. Demokratik konfederalizm ile küresel iş birliği ruhunu yaratıyor. Hem bugüne hem geleceğe cevap veren ve bunu an'da anlayarak gerçekleştiren bir ahlak geliyor.

Özgür ortaklık ile şekillenen yeni bir dünya sistemi yeni bir paradigma şekilleniyor. 23 yıldır İmralı adasına hapsedilen bu paradigmanın iradesi oluyor. Çünkü tanrıça kültürünün izlerini kendinde keşfeden bir insan “an’a” “jin” hecesi ile dokunarak “olmak” fiiline anlam katıyor. Ve bu anlam yaşamın dokusunda keşfedilmeyi bekliyor.

Yeter ki inanalım. Furuğ’un, “Ve bilmiyordu kimse /yüreklerimizden uçan/ üzgün güvercinin/ inanç olduğunu” dizelerine atıfta bulunarak bu güvercinin bu inancın canlandığının müjdesini verelim. Şimdi dağlarda çağın tüm teknolojilerini alt üst eden bir irade ile direndiğini bilelim. Bilelim ki, “İnanalım suyun temiz türküsüne...”